

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
sediul Rîșcani

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
office Rîșcani

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

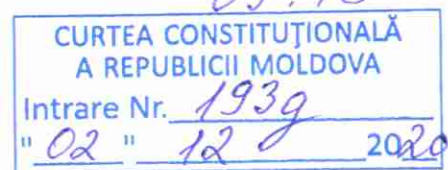
Destinatar: Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, Vă expediază copia încheierii nr.3-4292/2019 din 17 octombrie 2020 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul acțiunii de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către SRL Fruct Service împotriva Biroului Vamal Centru privind anularea actului administrativ.

Anexe: copia încheierii nr.3-4292/2019 din 17 octombrie 2020 – 3 file.
cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate (original) – 2 file.
sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate (original) – 14 file.
copia cererii de chemare în judecată cu anexe – 37 file.

Judecător

Alexei Paniș

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

AUTORUL SESIZĂRII:

1. **Nume:** Roșca-Bot
2. **Prenume:** Victoria
3. **Funcția:** Avocat

I. OBIECTUL SESIZĂRII:

Obiect al ridicării excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile de la art.231 și art.232 Cod vama al Republicii Moldova, nr.1149 din 20.07.2000, ce urmează a fi aplicate la soluționarea pricinii civile în procedura contenciosului administrativ, sub aspectul corespunderii dispozițiilor constituționale prevăzute la art.1 alin.(3), art.4, art.7, art.8, art.15, art.23 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova.

II. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

1. Prevederi relevante ale Constituției Republicii Moldova (M.O., 1994, nr.1) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„(...)

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate”.

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică”.

Articolul 8 Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia”.

Articolul 15
Universalitatea

„Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea”.

Articolul 23
Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

Articolul 66
Atribuțiile de bază

„Parlamentul are următoarele atribuții de bază:

(...)

c) interpretează legile și asigură unitatea reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării; (...).”

Articolul 134
Statutul

„(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat”.

Articolul 135
Atribuțiile

„(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte; (...).”

Articolul 140
Hotărârile Curții Constituționale

„(1) Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

(2) Hotărârile Curții Constituționale sînt definitive și nu pot fi atacate”.

2. Prevederi relevante ale Codului vamal al Republicii Moldova, nr.1149 din 20.07.2000 (M.O., 2000, nr.160) sunt următoarele:

Articolul 228. Contravenția vamală

Contravenție vamală înseamnă încălcarea reglementărilor vamale săvîrșită prin acțiuni sau inacțiuni care atrag răspunderi stabilite în Codul contravențional al Republicii Moldova și în prezentul cod.

Articolul 229. Răspunderea pentru contravenția vamală

(1) Contravenția vamală atrage răspundere contravențională sau materială în conformitate cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova și cu cele ale prezentului cod. În cazul comiterii unor contravenții vamale, se poate aplica sancțiunea complementară de retragere sau suspendare a autorizației.

(2) Persoanele fizice sînt pasibile de rîspundere pentru contravenții vamale dacă la data comiterii lor au împliniți 16 ani.

(3) Persoanele fizice și persoanele cu funcție de răspundere sînt pasibile de răspundere contravențională in conformitate cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova, iar persoanele juridice și persoanele fizice care desf soar  activitate de întreprinzător fără a se constitui persoană juridică sînt pasibile de răspundere materială in conformitate cu prevederile prezentului cod.

Articolul 230. Tipurile de contravenții vamale cu răspundere contravențională

Tipurile de încălcări ale regulilor vamale cu răspundere contravențională sînt prevăzute de Codul contravențional al Republicii Moldova.

Articolul 231. Tipurile de contravenții vamale cu răspundere materială

Sînt considerate  nc lc re a reglementărilor vamale pasibilă de răspundere materială următoarele contravenții vamale:

1) trecerea peste frontiera vamală a mărfurilor cu eludarea controlului vamal (trecerea prin alte locuri decât cel de amplasare al organului vamal sau în afara orelor de program ale acestuia) sau tăinuindu-le de el (cu folosirea ascunzișurilor sau prin alte metode care împiedică descoperirea mărfurilor), în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii de contrabandă sau ale altor infracțiuni;

2) trecerea de mărfuri peste frontiera vamală cu documente falsificate, nevalabile sau dobândite pe căi ilegale, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii de contrabandă sau ale altor infracțiuni;

3) nedeclararea, în termenele stabilite, a mărfurilor la import;

4) transportul, depozitarea, procurarea mărfurilor introduse pe teritoriul vamal cu eludarea controlului vamal ori t inute de el, ori cu utilizarea de documente sau mijloace de identificare false, nedeclarate sau declarate neautentic, precum și transportul, depozitarea, procurarea mărfurilor pentru care sînt prevăzute facilități la plata drepturilor de import sau de export, la utilizarea sau înstrăinarea lor în alte scopuri dec t cele pentru care au fost acordate facilitățile și fără autorizația organului vamal;

5) nerespectarea de către titularul regimului vamal suspensiv (cu excepția regimului de tranzit) a termenelor, obligațiilor și condițiilor stabilite pentru derularea și încheierea acestui regim;

6) depunerea declarației vamale sau a documentelor  nsoșitoare ce conțin date eronate despre regimul vamal, valoarea facturată, valoarea în vamă, tipul, codul, cantitatea sau originea mărfurilor transportate, dacă acest fapt conduce la exonerarea totală sau parțială de drepturi de import.

61) depunerea declarației vamale sau a documentelor  nsoșitoare ce conțin date eronate/incomplete cu privire la obiectele de proprietate intelectuală;

7) prezentarea către organul vamal a documentelor care conțin date neautentice despre recunoașterea dreptului la restituirea drepturilor de import sau de export încasate, primirea unor sume și compensații, nerestituirea sau restituirea lor parțială nemotivată, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii;

8) neachitarea drepturilor de import sau de export în termenele stabilite, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii;

- 9) punerea în circulație a mărfurilor fără permisiunea organului vamal, pierderea mărfurilor și mijloacelor de transport aflate sub supraveghere vamală sau netransportarea lor la locul indicat de organul vamal;
- 10) pierderea sau nepredarea către organul vamal a documentelor la mărfurile aflate sub supraveghere vamală;
- 11) neîndeplinirea obligației de a declara organului vamal modificarea destinației mărfurilor față de scopul declarat la plasarea mărfurilor sub o anumită destinație vamală;
- 12) nerespectarea cerințelor și condițiilor de distrugere a mărfurilor și/sau a deșeurilor;
- 13) efectuarea de operațiuni cu mărfurile, transformarea, utilizarea lor și dispunerea de ele cu încălcarea regimului vamal în care au fost plasate, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod;
- 14) nerespectarea măsurilor de politică economică și altor restricții prevăzute la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii;
- 15) trecerea peste frontiera vamală de mărfuri destinate comerțului sau producției sub categoria de mărfuri nedestinate comerțului sau producției, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii;
- 16) neasigurarea integrității mărfurilor și mijloacelor de transport în caz de avarie sau de forță majoră, neinformarea imediată despre condițiile survenite, neasigurarea transportării mărfurilor la postul vamal proximi ori neasigurarea deplasării colaboratorului vamal la locul de aflare a mărfurilor și mijloacelor de transport;
- 17) nerespectarea obligației:
- a) de a scoate de pe teritoriul vamal mărfurile și mijloacele de transport introduse anterior pe teritoriul vamal, dacă scoaterea lor este obligatorie;
- b) de a returna pe teritoriul vamal mărfurile și mijloacele de transport scoase anterior de pe teritoriul vamal, dacă returnarea lor este obligatorie;
- 18) prezentarea către organul vamal, în calitate de confirmare a scoaterii sau introducerii mărfurilor și mijloacelor de transport pe teritoriul vamal, a unor acte neautentice privind scoaterea sau introducerea lor, privind imposibilitatea efectuării acestor operațiuni din cauza nimicirii sau pierderii mărfurilor și mijloacelor de transport în urma unei avarii sau forțe majore, din cauza uzurii sau pierderilor suportate ca urmare a transportului sau păstrării lor, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii;
- 19) înstrăinarea sub orice formă a bunurilor aflate sub regimul vamal de tranzit;
- 20) neasigurarea condițiilor de eliberare sau de recepție, în conformitate cu regimul vamal, a mărfurilor și mijloacelor de transport al căror termen de păstrare în depozit a expirat;
- 21) comercializarea cu ridicata și mica ridicată a mărfurilor, inclusiv din încăperile auxiliare și depozitele magazinelor duty free, sau comercializarea cu amănuntul în magazinele duty free a mărfurilor interzise pentru a fi introduse pe sau scoase pentru vânzare de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, precum și a altor mărfuri a căror listă se stabilește în condițiile legii;

22) utilizarea și prezentarea informației false despre produsele cu destinație dublă, eschivarea de la prezentarea autorizației pentru importul, exportul, reexportul sau tranzitul produselor cu destinație dublă, în cazurile în care prezentarea acesteia este obligatorie, precum și prezentarea autorizațiilor anulate sau cu termen expirat;

23) nerespectarea procedurii de tranzit, care nu a adus la dispariția bunurilor aflate în tranzit;

24) exercitarea activității de broker vamal fără deținerea licenței corespunzătoare.

Articolul 232. Sancționarea materială a contravențiilor vamale

(1) Persoanele juridice, persoanele care desfășoară activitate de întreprinzător fără a se constitui persoană juridică, pentru comiterea contravențiilor vamale prevăzute la:

a) art.231 pct.1), 2), 4), 5) și 19), sînt sancționate cu amendă de la 40% la 100% din valoarea mărfurilor care au constituit obiectul contravenției sau cu confiscarea lor;

b) art.231 pct.3), sînt sancționate cu amendă de la 4% la 10% din valoarea mărfurilor nedeclarate în termenele stabilite;

b1) art. 231 pct. 6) sînt sancționate cu amendă de la 40% la 100% din valoarea obiectului contravenției sau cu confiscarea mărfurilor care au constituit obiectul contravenției, iar în cazul constatării contravenției de către organul vamal, în urma controlului ulterior, pentru declarațiile vamale repartizate pe culoarele galben sau roșu de control vamal, cu amendă de 4% din valoarea obiectului contravenției;

c) art.231 pct.9) și 11), sînt sancționate cu amendă de la 10% la 20% din valoarea mărfurilor care au constituit obiectul contravenției, cu sau fără retragerea autorizației, iar în cazul constatării de către organul vamal, în urma controlului ulterior, a contravenției prevăzute la pct. 11) pentru declarațiile vamale repartizate pe culoarele galben sau roșu de control vamal, cu amendă de 4% din valoarea mărfurilor care au constituit obiectul contravenției;

d) art. 231 pct. 61) și 7), sînt sancționate cu amendă de la 10% la 20% din valoarea mărfurilor la care au fost prezentate documente care conțin date neautentice;

e) la art.231 pct.8), sînt sancționate cu amendă de la 10% la 20% din valoarea mărfurilor pentru care nu au fost plătite drepturile de import sau de export;

f) art.231 pct.10), sînt sancționate cu amendă de la 3% la 10% din valoarea mărfurilor și mijloacelor de transport ale căror documente au fost pierdute sau nepredate;

g) art.231 pct.12), 13) 16) și 22), sînt sancționate cu amendă de la 5% la 20% din valoarea mărfurilor, obiectelor care au constituit obiectul contravenției;

h) art.231 pct.14), 15), 17), 18), 20), 21), sînt sancționate cu amendă de la 10% la 100% din valoarea mărfurilor și altor bunuri care au constituit obiectul contravenției, cu sau fără retragerea autorizației;

i) art.231 pct.23), sînt sancționate cu amendă de 3% din valoarea mărfurilor;

j) art. 231 pct. 24) sînt sancționate cu amendă de la 0,1% la 0,5% din suma stabilită la art. 163 alin. (2) lit. c).

Articolul 233. Procesul contravențional

Procesul contravențional se realizează în conformitate cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova în cazul persoanelor fizice și persoanelor cu funcție de răspundere și în conformitate cu prevederile prezentului cod în cazul persoanelor juridice și persoanelor fizice care desfășoară activitate de întreprinzător fără a se constitui persoană juridică, iar în partea nereglementată de prezentul cod se aplică prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova.

3. Prevederi relevante ale Codului contravențional al Republicii Moldova, nr.218 din 24.10.2008 (M.O., 2009, nr.3-6) sunt următoarele:

Articolul 1. Legea contravențională a Republicii Moldova

„(1) Prezentul cod este lege a Republicii Moldova care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale în materie contravențională, determină faptele ce constituie contravenții și prevede procesul contravențional și sancțiunile contravenționale.

(2) În cazurile expres prevăzute în prezentul cod, dispoziția articolului din cod poate să conțină o normă de trimitere la un alt act cu caracter normativ, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În asemenea cazuri, exigențele aplicabile normei legii contravenționale, inclusiv exigența de previzibilitate, sînt aplicabile și actului normativ respectiv.

(3) Dacă în procesul aplicării unui alt act normativ se constată că prevederile acestuia contravin principiilor stabilite în prezentul cod, se aplică prevederile prezentului cod”.

Articolul 5. Principiul legalității

„(1) Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvîrșirea unei contravenții, nici supus sancțiunii contravenționale decît în conformitate cu legea contravențională.

(2) Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii contravenționale sînt interzise”.

Articolul 10. Contravenția

„Constituie contravenție fapta – acțiunea sau inacțiunea – ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decît infracțiunea, săvîrșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod și este pasibilă de sancțiune contravențională”.

5. Prevederi relevante ale Legii cu privire la Curtea Constituțională, nr.317 din 13 decembrie 1994 (M.O., 1995, nr.8) sunt următoarele:

Atribuțiile

„(1) Curtea Constituțională:

a) exercită la sesizare controlul constituționalității legilor, regulamentelor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

(...)

(2) Competența Curții Constituționale este prevăzută de Constituție și nu poate fi contestată de nici o autoritate publică”.

6. Prevederi relevante ale Codului jurisdicției constituționale, nr.502 din 16 iunie 1995 (M.O., 1995, nr.53-54) sunt următoarele:

Articolul 2. Autoritatea de jurisdicție constituțională

- „(1) Unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova este Curtea Constituțională.
(2) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească, garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat”.

Articolul 4. Competența în materie a Curții Constituționale

- „(1) În exercitarea jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională:
a) efectuează, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;
(...)
(2) Se supun controlului constituționalității numai actele normative adoptate după intrarea în vigoare a Constituției Republicii Moldova - 27 august 1994.
(3) Curtea Constituțională examinează în exclusivitate chestiuni de drept”.

Articolul 7. Prezumția constituționalității actelor normative

„Orice act normativ, precum și orice tratat internațional la care Republica Moldova este parte, se consideră constituțional pînă cînd neconstituționalitatea lui va fi dovedită în procesul justiției constituționale, cu asigurarea tuturor garanțiilor prevăzute de prezentul cod”.

7. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, în vigoare pentru Republica Moldova din 01.02.1998

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. (...)”.

Articolul 7. Nicio pedeapsă fără lege

„1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul săvîrșirii, nu constituia o infracțiune potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decît aceea aplicabilă în momentul săvîrșirii infracțiunii. (...)”.

Articolul 13. Dreptul la un remediu efectiv

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci cînd încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale”.

Articolul 17. Interzicerea abuzului de drept

„Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizînd unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decît cele prevăzute de această Convenție”.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT

La data de 12.08.2019 prin intermediul Oficiului poștal am recepționat Procesul-verbal cu privire la contravenție și Decizia asupra cazului de contravenție vamală nr. 3136/19 din 31.07.2019.

Conform procesului-verbal cu privire la contravenție întocmit la 31.07.2019, agentul constatator Pârțac Octavian a constatat că la 10.08.2018 la Chișinău PVI (Cricova) SRL Fruct-Service nu a luat măsuri în termenii stabiliți pentru plasarea regimului suspensiv sub o altă destinație vamală, astfel, a comis contravenția prevăzută de art. 231 alin.(5) Cod vamal.

La data de 31.07.2019 agentul constatator Cebanenco Vladimir a decis aplicarea în privința SRL Fruct-Service a amenzii în valoare de 40 % din valoarea obiectului contravenției ceea ce constituie 35646,41 lei, amendă aplicată în baza art. 232 alin. (1) lit. a) Cod Vamal.

Astfel, cu respectarea termenului pentru contestare de 10 zile calendaristice, la data de 21.08.2019, prin intermediul Oficiului poștal, am expediat în adresa Serviciului vamal contestația împotriva Procesului-verbal și a Deciziei de sancționare din 31.07.2019.

La data de 27.09.2019 la adresa noastră a parvenit Răspunsul nr. 28/11-15928 din 20.09.2019 eliberat de Serviciul Vamal, prin care a fost respinsă contestația depusă de SRL Fruct-Service.

Examinând conținutul Procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 3136/19 din 31.07.2019, Deciziei asupra cazului de contravenție nr. 3136/19 din 31.07.2019, Refuzului Serviciului Vamal nr. 28/11-15928 din 20.09.2019, în coroborare cu legislația în vigoare suntem de părerea că aceste acte sunt pasibile de anulare. Astfel, în ordinea unei acțiuni în anulare a fost solicitată anularea Procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 3136/19 din 31.07.2019 și a Deciziei de sancționare nr.3136/19 din 31.07.2019 emisă de Biroul vamal Chișinău, înlăturarea răspunderii materiale pe motivul scurgerii termenului de prescripție la data de 10.08.2019 pentru contravenția vamală săvârșită la 10.08.2018

IV. EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Pornind de la raționamentele înscrise în Hotărîrea Curții Constituționale, nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, dacă în procesul judecării cauzei, instanța de judecată este sesizată de una din părți asupra neconstituționalității actului aplicabil care poate fi supus controlului constituționalității, judecătorul ordinar sau completul de judecată nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituționalității invocat de către partea în proces, fiind obligați să suspende judecarea cauzei și să sesizeze Curtea Constituțională, prezentînd direct Curții Constituționale sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Cu referire nemijlocită la art.231 și art.232 Cod vamal al Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile normative în vigoare și practicii judecătorești, tipurile de încălcări ale regulilor vamale cu răspundere contravențională sunt enumerate în art.79 alin.(3), art.287 Cod contravențional, iar tipurile de contravenții vamale cu răspundere materială sunt prevăzute în art.231 Cod vamal. În același timp, în art.232 Cod vamal sunt stipulate tipurile de sancțiuni aplicate pentru comiterea contravențiilor vamale cu răspundere materială. La fel, în acord cu art.233 Cod vamal, procesul contravențional se realizează în conformitate cu prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova în cazul persoanelor fizice și persoanelor cu funcție de răspundere și în conformitate cu prevederile prezentului cod în cazul persoanelor juridice și persoanelor fizice care desfășoară activitate de întreprinzător fără a se constitui persoană juridică, iar în partea nereglementată de Codul Vamal se aplică prevederile Codului contravențional al Republicii Moldova.

La acest capitol Curtea Supremă de Justiție a Republicii Moldova, prin pct. 33 din Hotărîrea sa explicativă cu privire la practica examinării în contencios administrativ a litigiilor legate de aplicarea legislației vamale, nr.4 din 24.12.2010, a explicat, aparent fără suport normativ, următoarele: „Pornind de la titlul art. 231 Cod vamal – Tipurile de contravenții vamale cu răspundere materială –, urmează de menționat că, în aceste cazuri, este vorba de contravenții vamale care prevăd sancțiuni materiale, și nu contravenționale, exprimate prin încasarea amenzii (art.232 Cod vamal), calculate în procente din valoarea mărfurilor ce constituie obiect al

contravenției, pe când în cazul încălcărilor contravenționale, se aplică sancțiunea contravențională sub formă de amendă exprimată în unități convenționale. *La fel, este diferită și procedura de soluționare a acestor contravenții. Astfel, cererile privind contestarea deciziilor cu privire la sancțiunile vamale prevăzute de art.231 Cod vamal sunt examinate în instanță de contencios administrativ, iar cererile de contestare a proceselor verbale sau a deciziilor cu privire la răspunderea contravențională sunt examinate conform cerințelor Codului contravențional. Deci, în asemenea condiții, este indispensabil de a delimita tipurile de contravenții vamale cu sancționare materială de cele cu răspundere contravențională, ce atrag după sine aplicarea sancțiunilor contravenționale sub formă de amendă în unități convenționale, indiferent de existența modalității unice de perfectare a procesului verbal privind contravenția vamală.*

Prin urmare, potrivit practicii judiciare, cazurile cu privire la încălcarea regulilor vamale cu răspundere contravențională se soluționează în conformitate cu prevederile Codului contravențional, iar cele cu privire la contravențiile vamale cu răspundere materială – în conformitate cu Codul de procedură civilă, Legea contenciosului administrativ și alte acte normative aplicabile.

Analizând această interpretare, deducem că magistrații au creat indirect norme de drept în materia procedurii civile contencioase, stabilind proceduri diferite pentru aceeași încălcare, adică pentru contravenție.

Dincolo de această contestare, considerăm că prin reglementarea contravențiilor vamale cu răspundere materială în Codul vamal al Republicii Moldova, legiuitorul a efectuat o ingerință inacceptabilă în adresa Constituției Republicii Moldova. Aceasta deoarece, la 24.10.2008, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Codul contravențional, în temeiul căruia a stabilit principiile și dispozițiile generale și speciale în materie contravențională, faptele ce constituie contravenții, procesul contravențional și sancțiunile contravenționale (art.1 alin.(1) Cod contravențional). Mai mult, alin.(2) al aceleiași norme reglementează imperativ că doar în cazurile expres prevăzute de Codul contravențional, dispoziția articolului din cod poate să conțină o normă de trimitere la un alt act cu caracter normativ, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În asemenea cazuri, exigențele aplicabile normei legii contravenționale, inclusiv exigența de previzibilitate, sunt aplicabile și actului normativ respectiv. Or, e de constatat că nici o normă a Codului contravențional nu face trimitere la prevederile art.231 Cod vamal, ca act special de soluționare a contravențiilor cu răspundere materială și nici nu face excepție de la procedura de soluționare a contravențiilor, procedură expres reglementată de art. 440 – 477 Cod contravențional.

Astfel, art.5 alin.(1) Cod contravențional prevede cert că „*nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei contravenții, nici supus sancțiunii contravenționale decât în conformitate cu legea contravențională*”. Reiterăm că statutul de lege contravențională nu se extinde și asupra reglementărilor Codului vamal. Astfel, *principiul legalității*, consfințit în Codul contravențional al Republicii Moldova, presupune că procedura în cazurile cu privire la contravenții se desfășurează pe baza respectării cu strictețe a legii și aplicarea de către organele și persoanele cu funcție de răspundere, împuternicite pentru aceasta, a măsurilor de influență administrativă se face în limitele competenței lor. Legalitatea și respectarea ei presupune existența normelor juridice care garantează respectarea drepturilor și obligațiilor, existența unui control ce nu permite abuzul de putere.

În același context de dezvoltare a conținutului principiului de legalitate, nu putem face abstracție de prevederea de la art.10 din Codul contravențional, care definește legalmente noțiunea contravenției, drept „*fapta – acțiunea sau inacțiunea – ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de Codul Contravențional și este pasibilă de sancțiune contravențională*”. Cu alte cuvinte, prevederile art.231 Cod vamal nici nu pot fi incluse în noțiunea de contravenție, fiind un concept impropriu, adică este o noțiune însușită de către Codul vamal, fără temei legal.

Legalitatea în materia dreptului contravențional are un caracter special, asemănător materiei dreptului penal, având două accepțiuni: legalitatea prevederii faptei ce constituie ilicit și legalitatea sancțiunilor. Legalitatea contravenției își are originea în adagiul latin „*nullum crimen sine lege praevia*”, ceea ce presupune că o faptă nu poate fi contravenție dacă legea nu o prevedea ca atare la momentul când a fost comisă. La rândul său, legalitatea sancțiunilor contravenționale este reprezentată de formula „*nulla poena sine lege praevia*”. Pentru organele judiciare, principiul legalității stabilirii și sancționării contravențiilor reprezintă obligația

de interpretare și aplicare strictă a legii.

Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Apelând la procedeu de comparării contravențiilor vamale cu răspundere materială stipulate la art.231 Cod vamal și contravențiile vamale care atrag răspundere contravențională (art.79 alin.(3), art.287 Cod contravențional), atestăm o identitate al unor forme de exprimare a laturii obiective a acestora. Bunăoară, contravențiile vamale cu răspundere materială înscrise în art.231 pct.1) - „*trecerea peste frontiera vamală a mărfurilor cu eludarea controlului vamal (trecerea prin alte locuri decât cel de amplasare al organului vamal sau în afara orelor de program ale acestuia) sau tăinuindu-le de el (cu folosirea ascunzișurilor sau prin alte metode care împiedică descoperirea mărfurilor), în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii de contrabandă sau ale altor infracțiuni*”; pct.2) - „*trecerea de mărfuri peste frontiera vamală cu documente falsificate, nevalabile sau dobândite pe căi ilegale, în lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii de contrabandă sau ale altor infracțiuni*”; coincid după conținut cu contravenția vamală ce atrage răspundere contravențională stipulată la art.287 alin.(10) Cod contravențional - „*Trecerea mărfurilor, obiectelor și altor valori peste frontiera vamală a Republicii Moldova eludându-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop, ori cu folosirea frauduloasă a documentelor sau a mijloacelor de identificare vamală, ori prin nedeclararea sau declararea neautentică în documentele vamale sau în alte documente de trecere a frontierei, dacă aceste acțiuni nu constituie infracțiune de contrabandă sau o altă infracțiune*”.

Același procedeu al comparării contravenției vamale cu răspundere materială e valabil și pentru cazurile de „*nedeclarare în termenele stabilite a mărfurilor la import*” (art.231 pct.3) Cod vamal) și „*neachitarea drepturilor de import sau de export în termenele stabilite*” (art.231 pct.8) Cod vamal), care prezintă o identitate cu contravenția vamală ce atrage răspunderea contravențională stipulată la art.287 alin.(13) Cod contravențional. Respectiva situație juridică ridică semne de întrebare, în sensul în care beneficiarul și destinatarul legii nu poate deduce care va fi consecința ce rezultă din încălcarea obligației de declarare a drepturilor de import și, respectiv, încălcarea obligației de achitare a acestor drepturi (de import/export).

Pe cale de consecință, identitatea textelor de lege care atrag consecințe diferite, fără a avea la bază criterii distincte de demarcație, reprezintă o gravă carență de claritate și previzibilitate, fiind contrară alin.(2) art.23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.

Necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (*Busuioc contra Moldovei*, *Guțu contra Moldovei*). Astfel, în cauza *Guțu contra Moldovei*, [CEDO, 07.06.2007, par.66]: „...expresia „prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații. ... Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, pentru a asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică”.

Potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, sancționarea contravențională a unei persoane este asimilată unei acuzații în materie penală, bucurându-se astfel de toate garanțiile instituite de art. 6 din Convenție în materie penală. La concret, în cauza *Ozturk contra Germaniei* [CEDO, 21.02.1984], s-a ridicat problema dacă prevederile art.6 par.3 lit.e) din Convenție, sunt sau nu aplicabile și în cazul „contravențiilor”. În speță, petiționarul nu era acuzat de o infracțiune prevăzută de legea penală, deoarece încălcarea săvârșită de el era considerată (calificată), în dreptul german, ca fiind o contravenție prevăzută de regulamentul german referitor la circulația rutieră. CtEDO a subliniat totuși că în Germania, în această privință (circulația rutieră), nu există o barieră clară între încălcările care au caracter penal și cele care sunt încadrate drept contravenții, cărora li se aplică sancțiuni administrative, iar, în orice caz, indicațiile furnizate de dreptul intern al statului reclamat (Germania) nu au decât o valoare relativă. Natura încălcării comise de petiționar, considerată în raport cu sancțiunea aplicată, reprezintă un element de apreciere de cea mai mare însemnătate. Ca atare, Curtea a

recunoscut că legislația referitoare la contravenții, care au un caracter administrativ, marchează o etapă importantă în ceea ce privește reformarea dreptului penal german, iar inovațiile în această materie nu se reduc la o simplă schimbare de denumire. Dar, instanța europeană a constatat totuși existența mai multor elemente – potrivit sensului obișnuit al termenilor întrebunțați, care țin, în general, de domeniul dreptului penal și anume: infracțiuni ai căror autori se expun la pedepse de natură a-i descuraja și care, de obicei, sunt măsuri privative de libertate și amenzi penale. Or, o încălcare ca cea comisă de petiționar continuă să fie, în majoritatea statelor contractante, de domeniul dreptului penal. Modificările operate, în această privință, în legislația germană se referă în esență la procedură și o gamă de fapte limitate pentru care se aplică amenzi contravenționale. Caracterul general al normei și scopul, atât preventiv cât și represiv, al sancțiunii sunt suficiente pentru a se stabili, în conformitate cu art. 6 din Convenție, natura penală a faptei respective. Fără îndoială, în cauza respectivă, era vorba de o abatere (încălcare) ușoară, dar aceasta nu înseamnă nicidecum că fapta de natură penală (în sensul Convenției) ar implica, în mod necesar, o anumită gravitate. Or, ar fi contrar obiectului și scopului urmărite prin art.6 al Convenției să se permită unui stat contractant să sustragă prevederilor acestui text o întreagă categorie de încălcări ale prevederilor legale doar pe considerentul că acestea ar fi încălcări fără un grad ridicat de pericol social. În consecință, **Curtea a decis că și în astfel de cazuri sunt aplicabile prevederilor art. 6 par.3 lit.e) din Convenție.**

Această calificare dată materiei contravenționale atrage, în mod firesc, și aplicarea art.7 din Convenție, care impune prin asimilare principiul legalității faptei contravenționale, ceea ce presupune că nu se poate aplica o sancțiune unei persoane decât dacă aceasta este prevăzută de lege. Noțiunea de lege cunoaște o calificare autonomă în jurisprudența CtEDO, fiind considerată lege doar acea dispoziție care este accesibilă și previzibilă (*in claris non fit interpretatio*), adică al cărei conținut poate fi cunoscut de către oricine și care este enunțată în termeni suficienți de clari pentru ca oricine să îi poată anticipa consecințele (*lex certa*). Astfel, **previzibilitatea presupune ca orice persoană să fie în măsură să înțeleagă ce acțiuni sau inacțiuni sunt interzise, pentru a-și putea regla comportamentul.** De aici apare ca firească întrebarea: dacă în jurisprudența CtEDO materia contravențională este asimilată materiei penale, de ce contravențiile vamale cu sancționare materială se soluționează în conformitate cu Codul de procedură civilă, Legea contenciosului administrativ și alte acte normative aplicabile?

Conform art.4 din Constituția Republicii Moldova, textul Convenției și jurisprudența CtEDO sunt încorporate în dreptul intern, având în același timp o forță juridică superioară legilor în materia drepturilor fundamentale ale omului. Din aceste considerente, *infra* vom lua în calcul mai multe raționamente ale CtEDO cu valoare de principiu în materia principiului legalității incriminării în materie penală, care, așa cum am constatat se aplică și legalității contravenționalizării.

În hotărârea *Karademirci și alții contra Turciei* din 25 ianuarie 2005, instanța europeană a statuat că este îndeplinită condiția previzibilității atunci când justițiabilul poate ști, pornind de la textul prevederii relevante și, după caz, prin intermediul interpretării ei de către instanțe, ce acte și omisiuni angajează răspunderea sa penală (*alias* contravențională - *n.a.*).

În cauzele *Groppera Radio AG și alții contra Elveției* [CEDO, 28.03.1990, par.68] și *Pessino contra Franței* [CEDO, 10.10.2006, par.33], CtEDO a statuat că domeniul de aplicare al noțiunii de previzibilitate depinde într-o mare măsură, de conținutul textului în discuție, de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și calitatea destinatarilor săi. Predictibilitatea legii nu exclude faptul că persoana în cauză trebuie să se bazeze pe consiliere pentru a evalua, într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele cauzei, consecințele pe care o anumită acțiune sau inacțiune le poate genera. Acest lucru se întâmplă de obicei cu profesioniștii, obișnuiți să facă dovada unei mari prudențe în exercitarea meseriei lor.

Determinarea întinderii sferei ilicitului contravențional este o prerogativă exclusivă a fiecărui stat. Altfel spus, în calitate de garant al ordinii publice, statul este liber de a adopta măsuri penale necesare în vederea apărării ordinii de drept, aceasta presupunând în primul rând libertatea de a califica o faptă drept contravenție. În același timp, pentru ca destinatarul și beneficiarul legii contravenționale să cunoască care este preceptul ilicitului contravențional, legiuitorul este obligat să adopte texte accesibile, precise, lipsite de echivoc, adică să respecte principiul legalității contravenționalizării, fapt care concordă cu prevederile alin.(2) art.23 din Constituția Republicii Moldova, potrivit cărora statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și

îndatoririle, iar pentru a realiza acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative. Odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții (A se vedea: cauza *Păduraru contra României* [CEDO, 01.12.2005]).

După modul de reglementare a contravențiilor vamale cu răspundere materială, prevederile art. 231 și 232 Cod vamal se situează la nivelul unei grave deficiențe tehnico-legislative, care incontestabil are un impact negativ asupra actului de îndeplinire a justiției. În special, obiectăm asupra caracterului distinct al contravențiilor vamale cu răspundere materială și celor cu răspundere contravențională, precum și asupra procedurii de soluționare (în particular de contestare) a contravențiilor vamale cu răspundere materială.

Considerăm că, reieșind din conjunctura textelor de lege de la art.231 și 232 Cod vamal, destinatarul și beneficiarul normei ilicitului contravențional nu poate deduce de ce cauză să urmează a fi disjunctă de procedura contravențională, reglementată de art. 440 – 477 Cod contravențional și urmează a fi soluționată în limita unui proceduri străine și anume cea de procedură civilă și contencios administrativ, mai mult – de ce contravențiile vamale cu răspundere vamale trebuie reglementate de Codul vamal, în condițiile în care Codul contravențional nici nu le investeste cu statut de contravenții în sensul art.10?

Reglementarea neunitară a termenului *contravenție* a cărei neconstituționalitate se ridică, demonstrează incontestabil predominanța subiectivismului în cadrul actului de îndeplinire a justiției, subiectivism generat tocmai de caracterul ambiguu al textului de lege.

Oare destinatarul și beneficiarul legii contravenționale poate apela cu încredere la o consiliere din partea profesioniștilor pentru a clarifica consecințele ce vor decurge din nerespectarea preceptului normelor a căror excepție de neconstituționalitate se ridică, atât timp cât nici subiecții oficiali de aplicare a normelor în discuție nu împărtășesc viziuni unitare asupra conținutului unuia și aceluiași text de lege?

Amintim cu această ocazie că, una dintre condițiile esențiale a statului de drept, așa cum se pretinde în alin.(3) art.1 al Constituției Republicii Moldova, este aplicarea cu strictete a principiului legalității - principiu general de drept al supremației și respectării necondiționate a dreptului, garantat de art.1 din Convenția Europeană în coroborare cu preambulul Constituției Republicii Moldova. Mai mult, Parlamentul conform art. 66 lit. c) din Constituție are drept atribuție interpretarea legilor și asigurarea unității reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării.

În prezenta speță, vicierea principiului legalității contravenționalizării nu se limitează doar la noțiunea și tipurile contravențiilor vamale cu răspundere materială, ci și la procedura contestării lor. Astfel, art. 228 – 279 Cod vamal fac trimitere la prevederile Codului contravențional, în materie de întocmire a procesului-verbal de contravenție și de înaintare a contestației, însă procedura de soluționare a refuzului de admitere a contestației așa cum sugerează pct.33 din Hotărârea CSJ nr. 4 din 24.12.2010, ține de normele procedurii civile și de contencios administrativ. Or, norme de referință pentru a decide aplicarea normelor procedurii civile și de contencios administrativ nu pot fi identificate nici în Codul vamal, nici în cel contravențional.

Astfel, prin Hotărârea nr. 21 din 22.07.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 125 lit. b) din Codul penal, a articolelor 7 alin. (7), 39 pct. 5), 313 alin. (6) din Codul de procedură penală și a unor prevederi din articolele 2 lit. d) și 16 lit. c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție, Curtea Constituțională a accentuat caracterul defectuos al practicii judecătorești naționale prin a sublinia că Curtea Europeană în jurisprudența sa a statuat că nu există un drept la o jurisprudență constantă, astfel încât schimbarea jurisprudenței impusă de o abordare dinamică și progresivă este admisibilă și nu încalcă principiul securității juridice.

În acest sens, principiul legalității contravenționalizării pretinde legiuitorului adoptarea unor texte **complete** (pentru a acoperi toate ipotezele de bază ale ilicitului contravențional) și **precise** (pentru a servi la stabilirea exactă a sensului unor termeni sau expresii și la determinarea fără echivoc a limitelor reale ale câmpului ilicitului contravențional), cerințe consacrate atât în planul cadrului juridic național, cât și reținute în jurisprudența CEDO.

În concluzie, considerăm că emiterea de către Biroul Vamal Chișinău a Procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 3136/19 din 31.07.2019 și a Deciziei de sancționare nr.3136/19 din 31.07.2019 în privința S.C.

„Fruct Service” S.R.L., este ilegală, or, nu au fost consumate dilemele referitoare la legalitatea stipulării contravențiilor vamale cu răspundere materială în Codul vamal al Republicii Moldova.

În definitivă, coroborând prevederile art.231 și art.232 Cod vamal; art.1, art.5, art.10 Cod contravențional la art.1 alin.(3), art.4, art.7, art.8, art.15, art.23 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, ne convingem despre pericolul real ca Republica Moldova să fie condamnată pentru încălcarea art.7 din Convenția Europeană.

În partea aspectelor procedurale ale cererii evidențiem că la data de 09 februarie 2016, prin Hotărârea nr.2 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), Curtea Constituțională a explicat că:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătorilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

V. CERINȚELE AUTORULUI

Reieșind din cele relevate, în temeiul art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, art.4 alin.(1) lit.a), art.24 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit.a), art.39 din Codul jurisdicției constituționale, solicităm exercitarea controlului constituționalității prevederilor art. 231 și art. 232 Cod Vamal al Republicii Moldova.

Roșca-Bot Victoria

Avocat, în interesele S.C. „Fruct-Service” S.R.L.

ÎNCHEIERE

17 octombrie 2020

municipiul Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani,
instanța de judecată în componența:
președintele ședinței, judecător – Paniș Alexei,
grefier – Onica Victoria

examinând în ședință de judecată publică cererea părții reclamante privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul acțiunii de contencios administrativ intentate la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Fruct-Service” împotriva Biroului Vamal Centru, Serviciul Vamal al Republicii Moldova privind anularea actului administrativ,

c o n s t a t ă :

La 28 octombrie 2019, SRL „Fruct-Service” a înaintat cererea de chemare în judecată împotriva Biroului Vamal Centru, solicitând anularea procesului verbal cu privire la contravenție nr.3136/19 din 31 iulie 2019 și a decizie de sancționare nr.336/19 din 31 iulie 2019 emisă de Biroul Vamal, înlăturarea răspunderii materiale pe motivul scurgerii termenului de prescripție la data de 10 august 2019 pentru contravenție vamală săvârșită la 10 august 2019.

Reclamantul care solicită anularea procesului verbal cu privire la contravenție nr.3136/19 din 31 iulie 2019 și a decizie de sancționare nr.336/19 din 31 iulie 2019 emisă de Biroul Vamal precum și înlăturarea răspunderii materiale pe motivul scurgerii termenului de prescripție la data de 10 august 2019 pentru contravenție vamală săvârșită, în cadrul ședinței de judecată, stabilite pentru data de 16 octombrie 2020, a înaintat cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate cu privire la prevederile 231 și 232 din Codul vamal al Republicii Moldova. În argumentarea cererii a invocat prevederile Hotărârii nr.2 pentru interpretare art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

Reprezentantul reclamantului SRL „Fruct-Service”, avocatul Roșca-Bot Victoria, fiind prezent în ședința de judecată a susținut integral cererea înaintată, solicitând sesizarea Curții Constituționale.

Reprezentantul pârītului Biroul Vamal Centru, fiind prezent în ședința de judecată a solicitat respingerea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, invocând că aceasta nu întrunește condițiile prevăzute de art.12¹ din Codul de procedură civilă.

Examinând cererea reclamantului privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, audiind opinia părții adverse, studiind materialele dosarului, instanța de judecată consideră că aceasta este întemeiată și urmează a fi admisă, din următoarele motive.

În conformitatea cu art.195 din Codul administrativ procedura acțiunii în contencios administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art.169-171.

În conformitate cu art.12¹ din Codul de procedură civilă (1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi

aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. (3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîna pledoariile. (4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei. (5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

La capitolul ce ține de excepția de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, prin Hotărîrea nr.2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, a accentuat că, în timp ce dreptul de a ridica excepția de neconstituționalitate aparține judecătorilor din cadrul instanțelor judecătorești de toate nivelele, precum și avînd în vedere caracterul formal al rolului Curții Supreme de Justiție și lipsa competenței acesteia de a se pronunța asupra excepțiilor de neconstituționalitate ridicate de instanțele judecătorești ierarhic inferioare, prevederile literelor a) și g) de la alin. (1) al articolului 135 din Constituție nu pot fi interpretate în sensul restrîngerii dreptului altor instanțe ordinare de a sesiza instanța de jurisdicție constituțională.

Astfel, prin hotărîrea nr.2 din 09 februarie 2016 Curtea Constituțională, a hotărît că:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărîrilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate;

- până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărâri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărâre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

În acest sens, se cere a fi precizat că, odată fiind invocată excepția de neconstituționalitate, competența instanței de judecată se limitează în mod exclusiv doar la verificarea întrunirii condițiilor menționate expres în hotărârea nr.2 din 09 februarie 2016, ori verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar instanța de judecată nu este în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în cazul neîntrunirii condițiilor menționate supra. În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea normelor, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională.

În esență judecătorul notează că sunt respectate toate condițiile stabilite în art.12¹ din Codul de procedură civilă, obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, excepția este ridicată de către reprezentantul reclamantului, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale care ar avea ca obiect de sesizare prevederile art. 231 și art.232 din Codul Vamal al Republicii Moldova.

În baza celor expuse și conform prevederilor art.12¹ din Codul de procedură civilă, art.195, art.230 din Codul administrativ, instanța de judecată; -

d i s p u n e:

Se admite cererea reprezentantului reclamantului SRL Fruct-Service, avocatul Roșcă-Bot Victoria, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se sesizează Curtea Constituțională în vederea controlului constituționalității prevederilor art.231 și art.232 din Codul Vamal.

Încheierea nesusceptibilă de atac.

Președintele ședinței,
judecător

Paniș Alexei